

ВПЛИВ ГОСТРОЇ ДОЗОВАНОЇ МЕХАНІЧНОЇ ТРАВМИ СІМ'ЯНИКІВ НА СПЕРМАТОГЕНЕЗ

І.Й.Івасюк

Прикарпатський національний університет

ім. Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

Гістологічними та морфологічними методами на 20 статевозрілих білих щурах масою 170-200 г вивчали структурні зміни сім'яників через 5, 15, 30 і 60 хв. після їх механічного травмування без розриву білкової оболонки.

Нами встановлено, що на ранніх етапах посттравматичного періоду (5 хв.) у сім'яниках мають місце дрібновогнищеві гематоми. Просвіт дрібних артерій звужений, вени, навпаки, розширені, у стінці кровоносних судин – явища плазморагії. Інтерстиційна тканина та стінка сім'яних каналців набряклі, сперматогенний епітелій відшаровується. У частини покручених сім'яних каналців спостерігається пошкодження статевих клітин. У 3,3 % каналців зменшується кількість сперматоцитів на стадії пахітени і сперматид 7-го етапу розвитку.

Через 15 хв. після дозованої механічної травми сім'яників розлади сперматогенезу в покручених сім'яних каналцях зростають. Зменшується кількість сперматоцитів на стадії пахітени (до $250,32 \pm 5,76$ проти $299,82 \pm 4,43$ у нормі) і сперматид 7-го етапу розвитку (до $849,53 \pm 10,74$ проти $916,76 \pm 22,63$). Зростає набряк інтерстиційної тканини сім'яників.

Через 30 хв. після механічного травмування сім'яників просвіт судин гемомікроциркуляторного русла нерівномірно розширюється, наростають явища набряку міжканалцевої сполучної тканини. Об'єм ядер клітин Лейдига збільшується (до $87,09 \pm 2,4$ мкм³ проти $86,93 \pm 2,47$ мкм³ у нормі), цитоплазма їх вакуолізована. Діаметр покручених сім'яних каналців коливається в межах норми. У 11 % покручених сім'яних каналців наявне значне відшарування епітелію від власної оболонки, частина сперматоцитів і сперматид у стані розпаду. Зменшується до 26 % кількість сперматоцитів на стадії пахітени та до 18,75 % сперматид 7-го етапу розвитку.

Через годину після механічної травми патологічні зміни в сім'яниках наростають. Поряд з мікрогематомами в інтерстиції відбувається розшарування власної оболонки сім'яних каналців, некроз сперматоцитів і сперматид, які пластами знаходяться у просвіті покручених сім'яних каналців. У 55 % покручених сім'яних каналців має місце легкий, а в 31 % – тяжкий ступінь пошкодження клітин сперматогенного епітелію з одночасним зменшенням їх кількості.